



Crna Gora

Ministarstvo za ekonomski razvoj

OPIS VODOTOKA

**ZA DODJELU KONCESIJA PO KOMBINOVANOM DBOT ARANŽMANU ZA
ISTRAŽIVANJE VODOTOKA I IZGRADNJU MALIH HIDROELEKTRANA U
CRNOJ GORI**

SADRŽAJ

SPISAK I OPIS VODOTOKA	3
Akumulacija Pive	4
Komarnica	5
Lim (region Plava)	6
Lim (opština Berane i Andrijevice)	6
Lim (opština Bijelo Polje)	8
Morača	8
Ibar	9
Tara	9
Ćehotina	9
Vodotok Zaslavnica	10
Zeta	10
Gračanica	10
Grahovsko jezero	11

SPISAK I OPIS VODOTOKA

Tabela 1

Sliv	Id.br.	Vodotok
Akumulacija Pive	1.	Vrbnica
	2.	Ošljak
Komarnica	3.	Bukovica
	4.	Tušinja
	5.	Bijela
Lim (region Plava)	6.	Babinopoljska
	7.	Komarača sa pritokama
	8.	Velička rijeka
	9.	Murinska rijeka sa pritokama
	10.	Đurička
	11.	Grlja
Lim (opštine Berane i Andrijevića)	12.	Lim (907 m.n.m.-825m.n.m.)
	13.	Kraštica
	14.	Vinicka
	15.	Zlorečica sa pritokama
	16.	Kaluderska (tehnička rješenja uskladiti sa manastirom)
	17.	Planinski potok
	18.	Trebačka
	19.	Bistrica
	20.	Dapsička
	21.	Šekularska
22.	Lješnica	
23.	Krivuljski potok	
24.	Lim (825 m.n.m.-645 m.n.m.)	
Lim (opština Bijelo Polje)	25.	Ljuboviđa /Bistrica
	26.	Bistrica (desna pritoka Lima)
	27.	Lim (Kruševo, Ribarevine)
Morača	28.	Požanjska
	29.	Vrela
	30.	Ratnja
	31.	Ibrištica
	32.	Sjevernica
	33.	Morača(uzvodno od projektnog rješenja HE "Ljevišta")-iznad 1040m.n.m.

Sliv	Id.br.	Vodotok
Ibar	34.	Ibar sa pritokama uvažavajući projektno rješenje HE »Kačapore«
Tara	35.	Štitarička
	36.	Crnja
	37.	Bjelojevička
Čehotina	38.	Čehotina sa pritokama do kote 742 m.n.m
	39.	Akumulacija Otilovići
Zaslapnica	40.	Zaslapnica
Zeta	41.	Zeta sa kotom uspora do kote donje vode mHE Glava Zete
Gračanica	42.	Akumulacija Liverovići, uvažavajući Projekat optimizacije HE "Perućica" i vodotok Gračanica uzvodno od akumulacije
Grahovsko jezero	43.	Akumulacija Grahovo, uvažavajući postojeće stanje na pravo korišćenja

OPIS VODOTOKA

Vodotoci su odabrani na osnovu dosadašnjih istraživanja, studija, projekata, idejnih. rješenja, pojedinačnih inicijativa zainteresovanih investitora i ukupnih stručnih sagledavanja o raspoloživim potencijalima za istraživanja i izgradnju mHE. Prethodno su provedene analize sa aspekta usaglašenosti vodotoka sa: prostornim

planom, Vodoprivrednom osnovom Crne Gore, odnosno planom korišćenja vodnog energetskeg potencijala za proizvodnju el.energije, tehničkim uslovima, normativima i standardima za projektovanje i izgradnju mHE i propisima iz oblasti zaštite životne sredine, kao i mogućnosti priključenja na elektroenergetski sistem. Opis pojedinih vodotoka sa relevantnim karakteristikama i ograničenjima za korišćenje, koja proističu iz prostorno planske, vodne, ekološke i druge relevantne dokumentacije nalazi se u Prilogu- OPIS VODOTOKA i Karta Crne Gore sa vodotocima koji su predmet Javnog poziva.

Vodni potencijal vodotoka za korišćenje se utvrđuje uz uvažavanje postojećih, stečenih prava.

Takođe se daju i mišljenja: Ministarstva turizma i zaštite životne sredine, Uprave za vode Republike Crne Gore.

Akumulacija Pive

Energetsko iskorišćenje hidropotencijala rijeke Pive uslovljeno je postojećom elektranom **HE „Piva“**. Uspor akumulacija HE „Pive“ (knu 675,25 m.n.m.) prostire se približno do dijela rijeke Komarnice u dužini od oko 50 km.

U okviru **akumulacije Pive** za istraživanje i izgradnju malih hidroelektrana predviđena su dva vodotoka: **Vrbnica** i **Ošljak**.

Rijeka **Piva** izvire na jugozapadnim padinama Durmitora. Postaje od snažnog vrela Sinjac (547 m.n.m.) i rijeke Komarnice, a sastavnica je rijeke Tare u Šćepan Polju (433 m.n.m.) sa kojom formira rijeku Drinu. Do Šavnika teče pod nazivom Bukovica. Uzvodno od Šavnika prima lijeve pritoke Tušinju i Bijelu. Poslije ušća Bijele pa do spoja sa Komarnicom ima naziv Pridvorica. Od sastava sa Komarnicom do vrela Sinjac, nekadašnjeg glavnog izvora Pive, sada potopljenog akumulacijom, preuzima naziv Komarnica, a nizvodno od vrela Sinjac pa sve do sastava sa rijekom Tarom naziva se Piva. Dužina rijeke Pive iznosi oko 32 km, a od izvorišta Tušine oko 94 km.

Vrbnica je lijeva pritoka Pive uzvodno od HE „Piva“. Dužina toka, od izvorišta do ušća u Pivu je oko 15 km, odnosno do kraja akumulacije HE „Piva“ uz Vrbnicu iznosi 9 km. Podužni pad, od izvorišta kod sela Zukva do kote normalnog uspora HE „Pive“ (675 m.n.m.) iznosi 480 m. Prethodnom Studijom je sagledana mogućnost energetskeg korišćenja voda rijeke Vrbnice koji nije iskorišćen na HE „Piva“. Na ovom vodotoku se izvode hidrološka istraživanja od strane nadležnih službi u saradnji sa stranim donatorom. Rezultati se očekuju do kraja 2007.god.

Na osnovu privatne inicijative je predložen vodotok **Ošljak** koji do sada nije energetski istraživan. Od mjesta Močioca (1000 – 1100 m.n.m.), koje je neposredno polazište i slivno područje, a nalazi se na donjem dijelu prostranih padina Brusovi, Smrečanskog i Goraždanskog kovioca, polazi potok Ošljak, koji se u Pivu ulijeva u neposrednoj blizini starog Pivskog manastira a sada u Pivsko jezero na koti 675 m.n.m.

Komarnica

U okviru sliva rijeke **Komarnice** za istraživanje i izgradnju malih hidroelektrana predviđeni su vodotoci: **Bukovica**, **Pridvorica**, **Tušinja** i **Bijela**.

Rijeka **Bukovica** se formira ispod jezera na Durmitoru od Radačkog potoka, i i izvora koji izvire ispod Provalije, na koti 1350 m.n.m. Teče u pravcu sjeverozapad-jugoistok do sela Timar, zatim prema jugu do Cokotina, prima najveću pritoku **Tušinju** i skreće prema zapadu gdje kod Šavnika (kota 818 m.n.m.) sa Bijelom i Šavničkim potokom čini rijeku Pridvoricu. **Tušinja** je najznačajnija pritoka Bukovice. Nastaje od Skočanskog potoka, ispod planine Semolj koja je vododjelnica Crnomorskog i Jadranskog sliva. Rijeka **Bijela** izvire ispod kape Moračke (potok Šorevac, kota 1450 m.n.m.) i teče pravcem jugoistok-sjeverozapad ka Šavniku gdje sa Bukovicom formira rijeku Pridvoricu. U području sela Gornja Bijela potok Šorevac prima bezimni potok koji je izdašniji vodom i formira rijeku Bijelu. Studijom je sagledana mogućnost energetskeg korišćenja voda rijeka **Bukovice**, **Tušinje** i **Bijele** iznad kote 818 m.n.m.

Na vodotocima **Bukovice**, **Tušinje** i **Bijele** se izvode hidrološka istraživanja od strane nadležnih službi u saradnji sa stranim donatorom. Rezultati se očekuju do kraja 2007.god.

Lim (region Plava)

U okviru sliva rijeke **Lim** (region Plava) za istraživanje i izgradnju malih hidroelektrana predviđeni su vodotoci: **Komarača (Babinopoljska)**, **Velička rijeka**, **Murinska rijeka** sa pritokama, **Đurička** i **Grlja** i **Lim** (907m.n.m.-825m.n.m.)

Rijeka **Lim** nastaje oticanjem voda iz Plavskog jezera na koti 908,9 m.n.m. Dužina toka Lima iznosi 123 km.

Rijeka **Komarača** je desna pritoka Lima. U Lim se uliva 2.0 km nizvodno od Plavskog blata na koti oko 900 m.n.m. Dužina toka Komarače (u gornjem toku **Babinopoljska rijeka**) iznosi 17 km. **Velička rijeka** je desna pritoka Lima, u njega se uliva 6.5 km nizvodno od Plavskog blata i ima dužinu oko 7,5 km. **Murinska rijeka** (u gornjem toku Dosova rijeka) je lijeva pritoka Lima, u njega se uliva kod naselja Murino i ima dužinu toka od 6,5 km. **Đurička** rijeka se uliva u Lim kod Plava, pa je još nazivaju Plavska rijeka, desna je pritoka Lima i ima dužinu oko 15 km. Rijeka **Grlja** postaje od Beličkog potoka i Skakavca na koti 990 m.n.m.

Studijom je sagledana mogućnost energetskeg korišćenja voda gornjeg Lima sa pritokama–region Plava. Vodnom osnovom(na osnovu projektne dokumentacije) je Varijantom2 predloženo energetskeg korišćenje voda Lima sa pritokama.

Na vodotocima **Babinopoljske rijeke**, **Komarače**, **Veličke rijeke**, **Murinske rijeke**, **Đuričke rijeke** i **Grlje** se izvode hidrološka istraživanja od strane nadležnih službi u saradnji sa stranim donatorom. Rezultati se očekuju do kraja 2007.god.

Lim (opština Berane i Andrijevisa)

U okviru sliva rijeke **Lim** (opštine Berane i Andrijevisa) za istraživanje i izgradnju malih hidroelektrana predviđeni su vodotoci: **Kraštica**, **Vinicka**, **Zlorečica** sa pritokama, **Kaluderska**, **Planinski potok**, **Trebačka**, **Bistrica**, **Dapsička**, **Šekularska**, **Lješnica**, **Krivuljski potok**, **Lim** (825 m.n.m.- 645 m.n.m..)

Rijeka **Kraštica** je lijeva pritoka Lima. Studijom je sagledana mogućnost energetskeg korišćenja voda ove rijeke. Na ovom vodotoku se izvode hidrološka istraživanja od strane nadležnih službi u saradnji sa stranim donatorom. Rezultati se očekuju do kraja 2007.god.

Vinicka rijeka (u gornjem toku uzvodno od Vinickog vrela Ševarinska rijeka) je lijeva pritoka Lima. Izvire na padinama planine Gurije. Dužina toka Vinicke od izvorišta do ušća je oko 8 km. Studijom je sagledana mogućnost energetskeg korišćenja voda ove rijeke. Na ovom vodotoku predviđeno je hidrološko istraživanje u narednom periodu, odnosno od početka istraživanja u trajanju 15 mjeseci.

Rijeka **Zlorečica**, lijeva pritoka Lima, nastaje sastavom Perućice i Kutske rijeke. Dužina toka Zlorečice od sastava Perućice i Kutske rijeke do ušća u Lim iznosi 5,5 km. Pad toka na ovom potezu iznosi 78 m. Studijom je sagledana mogućnost energetskeg korišćenja voda ove rijeke. Vodnom osnovom(na osnovu projektne dokumentacije) je Varijantom2 predloženo energetskeg korišćenje voda Zlorečice. Na ovom vodotoku predviđeno je hidrološko istraživanje u narednom periodu, odnosno od početka istraživanja u trajanju 15 mjeseci.

Kaluderska rijeka nastaje sastavom Zagorske i Murgaške rijeke. Dužina toka Kaluderske rijeke od sastava do ušća u Lim je 15,5 km. Na toj dužini toka ukupni bruto pad je 374 m. Studijom je sagledana mogućnost energetskeg korišćenja voda ove rijeke. Vodnom osnovom (na osnovu projektne dokumentacije) je Varijantom2 predloženo energetskeg korišćenje voda Kaluderske rijeke. Na ovom vodotoku predviđeno je hidrološko istraživanje u narednom periodu, odnosno od početka istraživanja u trajanju 15 mjeseci.

Na osnovu privatne inicijative je predložen vodotok **Planinski potok** koji do sada nije energetskeg istraživan. **Planinski potok** je pritoka Kaludarske rijeke sa lijeve strane.

Dužina toka **Trebačke** rijeke, lijeve pritoke rijeke Lim, u gornjem toku nazvane Gradišnica, iznosi oko 13 km. Ukupni pad toka je 785 m. Studijom je sagledana mogućnost energetskeg korišćenja voda ove rijeke. Vodnom osnovom (na osnovu projektne dokumentacije) je Varijantom2 predloženo energetskeg korišćenje voda Trebačke rijeke. Na ovom vodotoku se izvode hidrološka istraživanja od strane nadležnih službi u saradnji sa stranim donatorom. Rezultati se očekuju do kraja 2007.god.

Dužina toka rijeke **Bistrice**, lijeve pritoke rijeke Lim, sa glavnom pritokom Jelovicom iznosi oko 25 km. Ukupni pad toka je 1125 m. Studijom je sagledana mogućnost energetskeg korišćenja voda ove rijeke. Vodnom osnovom (na osnovu projektne dokumentacije) je Varijantom2 predloženo energetskeg korišćenje voda Bistrice. Na ovom vodotoku se izvode hidrološka istraživanja od strane nadležnih službi u saradnji sa stranim donatorom. Rezultati se očekuju do kraja 2007.god.

Dapsićka rijeka je desna pritoka Lima koja se uliva nizvodno od Berana. U najnižvodnijem dijelu toka rijeka nosi naziv Brnjica ili Zagradaska. Ukupna dužina toka je oko 15 km, a pad oko 800 m. Studijom je sagledana mogućnost energetskeg korišćenja voda ove rijeke. Na ovom vodotoku predviđeno je hidrološko istraživanje u narednom periodu, odnosno od početka istraživanja u trajanju 15 mjeseci.

Šekularska rijeka odvodi vode sa sjeverozapadnih padina Mokre gore i sjevernih padina Sjekirice. Dužina toka Šekularske rijeke od ušća u Lim do izvorišta iznosi oko 16 km. Na tom potezu ukupni pad toka je 900 m. Studijom je sagledana mogućnost energetskeg korišćenja voda ove rijeke. Vodnom osnovom (na osnovu projektne dokumentacije) je Varijantom2 predloženo energetskeg korišćenje voda Šekularske rijeke. Na ovom vodotoku predviđeno je hidrološko istraživanje u narednom periodu, odnosno od početka istraživanja u trajanju 15 mjeseci.

Rijeka **Lješnica**, desna pritoka Lima, uliva se u Lim sjeverno od Berana kod sela Bioča. U gornjem toku nosi naziv Vrbnička a ime Lješnica dobija poslije spoja sa rijekom Popčom. Ukupna dužina toka rijeke Lješnice sa Vrbničkom iznosi oko 21 km a ukupna visinska razlika je 770 m. Kota na ušću u Lim je 629 m.n.m. Studijom je sagledana mogućnost energetskeg korišćenja voda ove rijeke. Vodnom osnovom (na osnovu projektne dokumentacije) je Varijantom2 predloženo energetskeg korišćenje voda rijeke Lješnice.

Na ovom vodotoku predviđeno je hidrološko istraživanje u narednom periodu, odnosno od početka istraživanja u trajanju 15 mjeseci.

Na osnovu privatne inicijative je predložen vodotok **Krivuljski potok** koji do sada nije energetske istraživan. **Krivuljski potok** se nalazi na teritoriji opštine Berane.

Vodnom osnovom(na osnovu projektne dokumentacije) je Varijantom2 predloženo energetske korišćenje voda rijeke **Lim**.

Lim (opština Bijelo Polje)

U okviru sliva rijeke **Lima** (opština Bijelo Polje) za istraživanje i izgradnju malih hidroelektrana predviđeni su vodotoci: **Ljuboviđe/ Bistrica** (lijeva pritoka Lima), **Bistrica**(desna pritoka Lima) i Lim.

Rijeka **Ljuboviđa/ Bistrica**, lijeva pritoka Lima, do sada nije energetske istraživana. Na osnovu projektne dokumentacije je sagledana mogućnost energetske korišćenja voda rijeke Ljuboviđa koja je prikazana kroz dvije varijante (var.1.knu 695 m.n.m., var.2. knu 750 m.n.m.). Predviđeno je hidrološko istraživanje u narednom periodu, odnosno od početka istraživanja u trajanju 15 mjeseci.

Rijeka **Bistrica**, desna pritoka Lima, uliva se u Lim 9 km nizvodno od Bijelog Polja, na koti 537 mm. Studijom i drugom projektnom dokumentacijom (koja je poslužila kod izrade Vodne osnove) je sagledana mogućnost energetske korišćenja voda ove rijeke.

Na osnovu privatne inicijative je predložen vodotok **Lim** sa lokacijama Kruševo i Ribarevina. Projektnom dokumentacijom (koja je poslužila kod izrade Vodne osnove) je sagledana mogućnost energetske korišćenja voda rijeke Lim, pa će predlog za istraživanje i izgradnju biti uslovljen tim projektним rješenjima.

Morača

U okviru sliva rijeke **Morače** za istraživanje i izgradnju malih hidroelektrana predviđeni su vodotoci: **Požanjska, Vrela, Ratnja, Ibrištica, Sjevernica** i **Morača** uzvodno od projektnog rješenja HE „Ljevišta“.

Na vodotocima **Požanjska, Vrela, Ratnja** i **Ibrištica** predviđeno je hidrološko istraživanje u narednom periodu, odnosno od početka istraživanja u trajanju 15 mjeseci.

Rijeka **Morača** je najveća pritoka Skadarskog jezera. Nastaje na koti od 975 m.n.m. u prostoru Gornje Morače. Mjereno po toku, dužina joj je oko 102 km (do ušća u Skadarsko jezero)

Ibrištica je desna pritoka Morače. Dužina vodotoka je oko 7,5 km, a visinska razlika izvora i ušća je oko 1300 m. Studijom i drugom projektnom dokumentacijom (koja je poslužila kod izrade Vodne osnove) je sagledana mogućnost energetske korišćenja voda ove rijeke. Predviđeno je hidrološko istraživanje u narednom periodu, odnosno od početka istraživanja u trajanju 15 mjeseci.

Sjevernica je najveća lijeva pritoka Morače na ovom području. Dužina vodotoka je oko 13,5 km. Visinska razlika između ušća i izvora je nešto više od 700 m. Ušće ove rijeke je na koti 170 m.n.m. Studijom je sagledana mogućnost energetskeg korišćenja voda ove rijeke.

Na osnovu privatne inicijative, za energetske iskorišćavanje je predložen vodotok **Morača** uzvodno od projektnog rješenja HE „Ljevišta“.

Ibar

Ibar se nalazi u sjeveroistočnom dijelu Crne Gore. Izvire na planini Smiljevici (uzvodno od Rožaja). Ukupna dužina (do ušća u Zapadnu Moravu, nizvodno od Kraljeva) iznosi oko 272 km.

Na osnovu privatne inicijative, za energetske iskorišćavanje je predložen ovaj vodotok uvažavajući projektno rješenje HE „Kačapore“.

Tara

U okviru sliva rijeke **Tare** za istraživanje i izgradnju malih hidroelektrana predviđeni su vodotoci: **Štitarička** iznad kote 920 m.n.m., **Crnja**, i **Bjelojevička** rijeka.

Rijeka **Tara** izvire ispod vrhova Maglića i Karimana. Nastaje na koti oko 1100 m.n.m., gdje se sastaje Veruša sa Opasanicom. Duga je oko 140 km.

Štitarička rijeka je lijeva pritoka rijeke Tare. Formira se na vrelu, koje se javlja ispod strmih krečnjačkih strana Javorove glave. Uliva se u rijeku Taru na 4 km uzvodno od grada Mojkovca. Na osnovu privatne inicijative, za energetske iskorišćavanje je predložen ovaj vodotok uvažavajući kotu 920 m.n.m. Predviđeno je hidrološko istraživanje u narednom periodu, odnosno od početka istraživanja u trajanju 15 mjeseci.

Rijeka **Crnja** je pritoka rijeke Drcke, koja je pritoka rijeke Tare. Na osnovu privatne inicijative, za energetske iskorišćavanje je predložen ovaj vodotok koji nije energetske istraživan.

Bjelojevička rijeka je desna pritoka rijeke Tare i ulijeva se u nju na 1000 m uzvodno od Mojkovca na koti cca 840 m.n.m. Dužina toka Bjelojevičke rijeke je oko 8 km, a raspoloživi pad je oko 650 m. Na osnovu privatne inicijative, za energetske iskorišćavanje je predložen ovaj vodotok. Predviđeno je hidrološko istraživanje u narednom periodu, odnosno od početka istraživanja u trajanju 15 mjeseci.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 11.oktobra 2007. godine zaključila da se za navedene vodotoke, koji su pritoke rijeke Tare, mora obavezno izvršiti procjena uticaja izgradnje mHE na životnu sredinu, odnosno uraditi Elaborat procjene uticaja i na isti pribaviti saglasnost od nadležnog organa.

Ćehotina

Rijeka **Ćehotina** je najsjevernija rijeka Crne Gore, ukupne dužine (do ušća u rijeku Drinu) oko 124,5 km i predstavlja desnu pritoku rijeke Drine.

Na osnovu privatne inicijative, za energetske iskorišćavanje Ćehotine sa pritokama je predložen ovaj vodotok uvažavajući kotu 742 m.n.m.

Lučno-betonska brana »**Otilovići**« sa pripadajućom akumulacijom, udaljena od Pljevalja oko 7 km, izgrađena je 1980. godine na rijeci Čehotini. Osnovna namjena akumulacije je obezbjeđenje dovoljnih količina vode za hlađenje agregata termoelektrane »Pljevlja«. Kako zapremina akumulacije u dužem periodu godine znatno premašuje potrebe za vodom primarnih korisnika (TE »Pljevlja«), to se nametnula mogućnost korišćenja vode iz akumulacije u hidroenergetske svrhe, izgradnjom i priključenjem male hidroelektrane na već izgrađenu branu. Ukupna zapremina akumulacije je 18 mil m³, a korisna zapremina akumulacije je 13 mil m³. Na osnovu inicijative Elektroprivrede Crne Gore za energetske iskorišćavanje predložena je akumulacija Otilovići.

Vodotok Zaslavnica

Rijeka Zaslavnica, kako je mještani nazivaju, (ili Nudoljska rijeka u nekim kartama) izvire iznad sela Zaslava na koti 760 m.n.m. te se uskim, na početku vodotoka vrlo strmim kanjonom spušta prema selu Nudolu (kod Grahova), usput kupeći dosta malih izvora, te se poslije toka od oko 6 km na koti od cca 350 m.n.m., ulijeva u rijeku Sušicu a ova u rijeku Trebišnjicu.

Na osnovu privatne inicijative, za energetske iskorišćavanje Zaslavnice je predložen ovaj vodotok, koji nije do sada energetske istraživan.

Zeta

Rijeka Zeta nastaje u Gornjem polju od rijeke Sušice i Rastovca. Zeta generalno teče prema jugu do sela Zavrh, gdje gubi dio voda na postojeće estavele, a voda se pojavljuje u akumulaciji Krupac. Odavde Zeta skreće na istok, prema Glibavcu, zatim dalje skreće prema jugoistoku i istoku do kompenzacionog bazena, odakle se tunelom i cjevovodima voda dovodi do HE „Perućica“. Prije izgradnje hidroenergetskog sistema i regulacije korita Zete, ovaj vodotok je ponirao južnim obodom Nikšićkog polja (Budoške bare i Slivlje) da bi se nakon nekoliko kilometara voda pojavila na vrelu Glave Zete. Od ovog vrela, i vrela Perućice i Oboštice, nastaje vodotok Donje Zete koja se uliva u rijeku Moraču. Ukupna dužina toka rijeke Zete je oko 85 km.

Na osnovu inicijative Elektroprivrede Crne Gore, za energetske iskorišćavanje predložena je Donja Zeta (lokalitet Rošca) sa kotom uspora do kote donje vode MHE Glava Zete.

Gračanica

Rijeka Gračanica izvire na Morakovskim Blacama na koti 1120 m.n.m. Korito rijeke je pregrađeno i izgrađena je lučna betonska brana i akumulacija Liverovići. Zapremina akumulacije oko 9,2 mil m³, je namijenjena za akumulisanje i izravnavanje voda rijeke Gračanice u cilju dobijanja električne energije na HE Ozrinići (nije realizovana) i snabdijevanje Željezare Nikšić industrijskom vodom.

Na osnovu inicijative Elektroprivrede Crne Gore za energetske iskorišćavanje predložena je akumulacija Liverovići i vodotok Gračanica uzvodno od akumulacije.

Prilikom utvrđivanja uslova za korišćenje ovog vodotoka i akumulacije za proizvodnju električne energije u mHE, potrebno je uvažiti projektno rješenje iz tehničke dokumentacije Projekat optimizacije hidroenergetskog sistema HE "Perućica".

Grahovsko jezero

Na osnovu inicijative Elektroprivrede Crne Gore za energetska iskorišćavanje predložena je akumulacija Grahovo. Zapremina akumulacije je oko 1.222.580 m³. Brana »Grahovo« po svom tipu pripada brani od kamenog nabačaja sa uzvodnim zidom na kojem je urađen vododrživi ekran »torkret« betona. Prilikom utvrđivanja uslova za korišćenje ove akumulacije, za proizvodnju električne energije u mHE, moraju se uvažiti postojeće stanje na pravo korišćenja – koncesija za navodnjavanje i dr.